

Савол:

SONY ва бошқа ширкатлар ишлаб чиқарган турли, кенг тарқалган электрон ўйинларни ўйнаш ёки, болаларнинг шуларни ўйнашларига рухсат беришнинг ҳукми нима?

Жавоб:

Алхамду лиллаҳ. Бу ўйинларга фикр қилиб қараган одам уларнинг зехний маҳоратлар ва фардий яъни яққа шахс ҳаракат тасарруфотиға суянганини кўради. Бу ўйинлар кўп қиррали ҳамда хилма-хилдир. Баъзиси тўқима, ҳаёлий урушлардан иборат бўлиб, ўшандай ҳолатларда қандай иш тутишга ўргатади. Ёки ҳатарли ўринлардан нажот топишга тайёр туриш, душман билан жанг қилиш, ҳадаф – нишонларни вайрон қилиш, планга олиш, турли саргузашт, чўл – биёбонлардан чиқиб кета олиш, ваҳший ҳайвонлардан қочиш, тайёра, сайёра, кемалар мусобақаси, тўсикларни енгиб ўтиш, қон қидириш каби ишларни кўрсатади. Баъзи ўйинлар эса, маълумотларни ўстиради, диққат эътиборни оширади. Мисол учун тарқатиб бошқадан йиғиш, бўлақларга бўлиб юборилган шаклларни жамлаш, бино қуриш, бўяш каби ўйинлар.

Ушбу ўйинларнинг шаръий ҳукми:

— Ислом дам олиш, танга ором бериш, мувоҳ воситалар билан рухсат этилган роҳатланишни манъ қилмайди. Бу ўйинлардаги асл қоида намозни тўла-тўқис адо этиш, ота-онага яхшилик қилиш каби шаръий вазифалардан тўсмас ва буларда ҳаром қилинган нарса бўлмаса мувоҳликдир. Бирок бу ўйинларда ҳаром қилинган нарсалар нақадар кўп. Қуйида бунга мисоллар:

Ислом Нури

Ёвуз осмон ахиллари билан ажойиб олийжаноб ер ахиллари ўртасидаги жанглари тасвирловчи ва шундай гоёларни ўз ичига оловчи Аллоҳ Таъолога тухмат ёки улуг фаришталарга таъна – таҳкир каби ўйинлар.

— Салиб – крестни мукаддаслаштириш, унинг ёнидан ўтиш куч ва соғлиқ келтириши ёки руҳни қайтариши ёхуд ўйинчига нисбатан руҳ-жонларни зиёда қилиши ва шу қабиларга қурилган ўйинлар. Шунингдек насоро динидаги тугилган кун байрамларининг битока – отқритқаларини тузиш ўйинлари.

— Сехрни жорий қилувчи ёки сехргарликни улугловчи ўйинлар.

— Ислом ва мусулмонларга нафратни акс эттирувчи ўйинлар. Мисол учун ўйинчи Маккани бомбардимон қилса 100 очко, Богдодни бомбардимон қилса 50 очко олиши ва хоказо.

— Кофирларни қўқларга қўтариш, улар билан фахрланишни ривожлантириш, ўйинчи кофир давлатнинг қўшинини танласа қучли, ютиб чиқадиган, биронта мусулмон давлатнинг армиясини ихтиёр этса енгиладиган заиф бўлиб қоладиган ўйинлар каби. Шунингдек болаларни спорт клублари, кофир ўйинчиларнинг номлари билан завқланиш руҳида тарбияловчи ўйинлар.

— Очик авратларни тасвирлашни ўз ичига олган ўйинлар. Баъзи ўйинларда голибнинг мукофоти (ютуги) ялонгоч сувратнинг қўриниши бўлади. Шунингдек гоёси маъшуқа, махбуба ёки ўртоғни девдан ёки ажардан нажот топтиришга қаратилган ахлоқни бузувчи ўйинлар.

— Кимор гоёсига асосланган ўйинлар.

Ислом Нури

— Мусикали ўйинлар. Шарияти Исломиёда унинг харом килингани маълумдир.

— Икки кўз ёки асаблар каби танга зарар етказиш. Шунингдек кулоқка зарар етказувчи кучли таъсирга эга овозлар. Янги тадқиқотлар шуни кўрсатадики, бу ўйинлар ишқибозлик - берилиб кетиш ва асаб системасига зарарни пайдо қилади, болаларда асабийликка, унинг таранглашувига сабаб бўлади.

— Каттиккўлликка, жиноятга, ўлдириш ва инсонларни йўқ қилишга ўргатиш. Машхур Дўм ўйини бунга мисол.

— Реал воқеъликда бўлмаган, одатдан ташқари куч-қудрат ва ўлгандан кейин қайтиб келиш каби маҳол нарсалар ва турли ваҳму-хаёлотлар оламида гўдақни тарбиялаб унинг воқеъий - ҳаққоний бўлишини барбод қилиш. Фазовий - космик коинотларни тасвирлаш билан ҳам унинг воқелигини бузиш.

Ақидавий хатар ўринлари ва шаръий кўрқиладиган жойларга мисол келтиришда кенг тўхталдик. Сабаби кўпчилик ота-оналар бунга эътибор бермайдилар ва фарзандларига бу ўйинларни олиб келадилар, бу билан уларни банд қиладилар. Шуни ҳам билиб қўйиш керакки, бу электрон ўйинларда - мубоҳ бўлганда ҳам - эваз билан мусобақа ўйнаш дуруст эмас. Чунки, у жиход асбобларидан ва жиходда қувват берадиган нарсалар сирасидан эмас. Валлоху Таъоло Аълам.

(Мусобақалар ва шарияти Исломиёда уларнинг ҳукмлари. Д. Саъд аш-Шатрий)